

STARA GRŠČINA
(bere dr. Brane Senegačnik)

Πίνδαρος, ΙΕΡΩΝΙ ΑΙΤΝΑΙΩΙ ΑΡΜΑΤΙ

A´

Χρυσέα φόρμιγξ, Απόλλωνος και ιοπλοκάμων
σύνδικον Μοισᾶν κτέανον· τᾶς ἀκούειμὲν βάσις ἀγλαΐας ἀρχά,
πείθονται δ´ αἰδοὶ σάμασιν,
ἀγησιχόρων ὅποταν προοιμίων ἀμβολὰς τεύχῃς ἐλελιζομένα.
καὶ τὸν αἰχματὰν κεραυνὸν σβεννύεις
αἰενάου πυρός. εὔδει δ´ ἀνὰ σκάπτῳ Διὸς αἰετός,
ὠκεῖαν πτέρυγ´ ἀμφοτέρωθεν χαλάξαις.

ἀρχὸς οἰωνῶν, κελαινῶπιν δ´ ἐπὶ οἱ νεφέλαν
ἀγκύλῳ κρατί, γλεφάρων ἀδὺ κλαίθρον,
κατέχευας· ὁ δὲ κνώσσων
ὕγρὸν νῶτον αἰωρεῖ, τεαῖς
ῥιπαῖσι κατασχόμενος. καὶ γὰρ βιατὰς Ἄρης,
τραχεῖαν ἄνευθε λιπῶν
ἐγγέων ἀκμάν, ἰαίνει καρδίαν
κώματι, κῆλα δὲ καὶ δαιμόνων θέλ γει φρένας
ἀμφὶ τε Λατοῖ-δα σοφία βαθυκόλπων τε Μοισᾶν.

ὄσσα δὲ μὴ πεφίληκε Ζεὺς, ἀτύζονται βοᾶν
Πιερίδων αἰόντα, γᾶν τε καὶ πόντον κατ´ ἀμαιμάκετον,
ὅς τ´ ἐν αἰνᾷ Ταρτάρῳ κεῖται, θεῶν πολέμιος,
Τυφῶς ἑκατοντακάρανος· τὸν ποτε
Κιλικίον θρέψεν πολυώνυμον ἄντρον· νῦν γε μάν
ταί θ´ ὑπὲρ Κύμας ἀλιερκέες ὄχθαι
Σικελία τ´ αὐτοῦ πιέζειστέρνα λαχνάεντα·
κίων δ´ οὐρανία συνέχει,
νιφόεσσ´ Αἴτνα, πάνετες χιόνος ὀξείας τιθήνα,

B´

τᾶς ἐρεύγονται μὲν ἀπλάτου πυρὸς ἀγνόταται
ἐκ μυχῶν παγαί· ποταμοὶ δ´ ἀμέραισιν
μὲν προχέοντι ῥόον καπνοῦ
αἰθῶν· ἀλλ´ ἐν ὄρφναισιν πέτρας
φοίνισσα κυλινδομένα φλῶξ ἐς βαθεῖαν
φέρει πόντου πλάκα σὺν πατάγῳ.
κεῖνο δ´ Ἀφαίστοιο κρουνοὺς ἐρπετόν
δεινοτάτους ἀναπέμπει· τέρας μὲν

θαυμάσιον προσιδέσθαι,
θαῦμα δὲ καὶ παρεόντων ἀκοῦσαι,

οἶον Αἴτνας ἐν μελαμύλλοις δέδεταί κορυφαῖς
καὶ πέδῳ, στρωμνὰ δὲ χαράσσοισ' ἅπαν νῶτον
ποτικεκλιμένον κεντεῖ.

εἶη, Ζεῦ, τὴν εἶη ἀνδάνειν,
ὃς τοῦτ' ἐφέπεις ὄρος, εὐκάρπιο
γαίας μέτωπον, τοῦ μὲν ἐπωνυμίαν
κλεινὸς οἰκιστὴρ ἐκύδανεν πόλιν
γείτονα, Πυθιάδος δ' ἐν δρόμῳ
κάρυξ ἀνέειπέ νιν ἀγγέλλων
Ἰέρωνος ὑπὲρ καλλινίκου

ἄρμασι.

Píndaros, HIERONI AITNAIOI ARMATI

A'

Chryséa phórminx, Apóllonos kai ioplokámon
sýndikon Moisân ktéanon: tâs akoúei mèn básis, aglaíās archá,
peíthontai d' aidoi sámasin,
hagesichóron hopótan prooimíon ambolàs teúcheis elelidzoména.
kai tòn aichmatàn keraunòn sbennýeis
aienáou pyrós. heúdei d' anà skáptoi Diòs aietós,
okeían ptéryg' amphotérothen chaláxais.

archòs oionôn, kelainôpin d' epí hoi nephélan
ankýloi kratí, glepháron hadý kláithron,
katécheuas; ho dè knósson
hygròn nôton aioreî, teaís
rhipaîsi kataschómenos. kai gàr biatàs Áres,
tracheîan áneuthe lipón
enchéon akmán, iaínei kardían
kómati, kéla dè kai daimónon thélgei phrénas
amphí te Latoída sophíai bathykólpon te Moísan.

hóssa dè mè pephíleke Zeús, atýdzontai boán
Pierídon aíonta, gân te kai pónton kat' amaimáketon,
hós t' en ainâi Tartároi keítai, theôn pólemos,
Typhòs hekatontakáranos; tón pote
Kilíkion thrépsen polyónymon ántron; nýn ge mán
taí th' hypèr Kýmas halierkéas óchthai
Sikelía t' autoû piédzei stérna lachnáenta:

κίον d'ouranía synéchei,
niphóess' Aítna, pánetes chiónos oxéias tithéna,

B'

tâs ereúgontai mèn aplátou pyròs hagnótatai

ek mychôn pagaí; potamoì d' haméraisin

mèn prohéonti rhóon kapnoû

aíthon'; all' en órphnaisin pétras

phoínissa kylindoména phlòx es batheían

phérei póntou pláka sÿn patágoi.

keíno d' Haphaístoio krounoùs herpetón

deinotátous anapémpei; téras mèn

thaumásion prosidésthai,

thaûma dè kai pareónton akoûsai,

hoíon Aítnas en melamphýllois dédetai koryphaís

kai pédoi, stromnà dè charássois' hápan nôton

potikekliménon kenteî.

eíe, Zeû, tìn eíe handánein,

hòs toût' ephépeis óros, eukárpoio

gaías métopon, toû mèn eponymían

kleinòs oikistèr ekýdanen pólin

geítona, Pythiádos d' en drómoi

káryx anéecipé nin angéllon

Hiéronos hypèr kalliníkou

hármasi.

Pindar, *Za Hierona iz Ajtne, zmagovalca v dirki voz*

Prva strofa

Fórminga zlata, Apolona in pa vijoličnokodrastih Muz
skupna lastnina, kateri poslušen
korak je, začetek bleščečega praznika,
pevci ubogajo znamenja tvoja,
kadar spočenjaš drhteč začetke
prediger, ki vodijo zbore.

Ti tudi sulico strele iz večno tekočega ognja
ugasneš. In orel

na Zevsovem žezlu je zložil
nagle peruti in dremlje,

Prva antistrofa

kralj nad pticami – ti si izlila na ukrivljeno glavo mu
temnoobrazni oblak, sladki zapah
za veke njegove; v spanju
vzdiguje se mehki mu hrbet, ves je ujet
v tvoje valove. Saj celo Ares mogočni je

ostre konice na kopjih
odložil in greje srce si v spanju globokem,
tudi mišljenje bogov uročijo puščice

zaradi veččine sina Letoje

in Muz v oblačilih globoko nabranih.

Prva epoda

Vse pa, česar Zevs ni vzljubil, je prestrašeno,

ko sliši pesem Pieríd, po zemlji
tako kot pod morjem neukrotljivim;
tudi ta, ki v strašnem Tartaru leži, sovražnik bogov,
Tifón stoglavi: njega nekoč je vzredila
slovita votlina kilíkijska; zdaj pa
pečine nad Kumami, tiste, ki morje drži jih v ogradi,
skupaj s Sicilije težo
na prsi kosmate pritiskajo mu; in stolp ga nebesni,
Ajtna oblačna, teži, ki skozi vse leto doji
ostro snegovje;

Druga strofa

iz njenih globin nedostopnega ognja skrivnostni
izviri zdaj bruhajo; reke podnevi
izlivajo dima
razžarjeni tok; v nočnih temah pa
plamen rdeč, bobneč, kotaleč se odnaša
kamenje v morja prostrane globine.
Ta plazeča se zver pošilja navzgor
strahotne Hefájstove curke: prikazen
čudežna očem,
čudo pa tudi za ušesa, če slišijo priče,

Druga antistrofa

kako ta med Ajtne vrhovi s sčrnelimi listi in zemljo
je zvezan, ležišče po celem ga hrbtu
razgreba in zbada.
Daj, o Zevs, o daj, da ti ugajam,

tebi, ki vladaš tej gori, čelu dežele

30

tako rodovitne; v njeni soseščini mesto,
ki nosi njeno ime, sloviti
ustanovitelj s častjo je ovenčal: na pitijskih igrah glasnik
ga je oznanil, ko zmago blestečo
Hiérona v tekmi vozov

Druga epoda

je razglasil.

Prevedel Brane Senegačnik. Vir: *Pindar: Slavospevi in izbrani fragmenti*, Ljubljana: Družina, 2013, str. 113–115.